2026-56-RE

Causa 2026-56-RE

(Mejia Macea c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 351-2026. Recurs d'empara

Sentència del 12 d'octubre del 2026

BOPA núm. 119, del 21 d'octubre del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 6 de juliol del 2026, per la representació processal del Sr. Roberson Mejia Macea, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 2 de juny del 2026, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 22 de juny del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les resolucions impugnades i que per tal de reposar el recurrent en el seu dret ordeni la seva posada en llibertat immediata amb efectes a comptar del 2 de juny del 2026; subsidiàriament, sol·licita la seva llibertat amb obligacions com poden ser:

- l'obligació de comparèixer en terminis prefixats per davant de l'òrgan judicial (article 110.2 b) del Codi de procediment penal - CPP);

- la prohibició d'entrar en contacte amb determinades persones (article 110.2 d) del CPP);

- la prohibició de sortir del Principat amb entrega del passaport (article 110.2 f) del CPP);

- i, sotmetre's a certes mesures mèdiques en atenció al seu trastorn (article 110.2 g) del CPP), com és el desig del meu defensat.

Tanmateix, demana que es vulgui fer un reconeixement exprés del seu dret a ser indemnitzat pel temps transcorregut en situació de presó provisional a comptar de l'aute del 2 de juny del 2026, i, arran de la vulneració denunciada, amb expressa imposició de les costes i/o despeses processals causades a aquesta part en el marc d'aquest procediment;

Vista la Constitució, especialment, els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 13 de juliol del 2026 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 31 de juliol del 2026, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 3 d'octubre del 2025, la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual declarava processat al Sr. Roberson Mejia Macea per un presumpte delicte major de tràfic de gran quantitat de droga tòxica cocaïna, tipificat i penat a l'article 283.1 a) del Codi penal i decretava la seva presó provisional en concórrer els supòsits previstos a l'article 103, apartats 2 i 6, del Codi de procediment penal, relatius respectivament, al risc de sostracció a l'acció de la justícia i al fet que el manteniment en llibertat de l'investigat podia perjudicar el desenvolupament normal de la instrucció.

1.2. El 2 de juny del 2026, la batlle instructora dictava un aute en què decidia prorrogar la presó provisional del Sr. Roberson Mejia Macea per un període de 4 mesos, per tal com els supòsits previstos a l'article 103, apartats 2 i 6, del Codi de procediment penal persistien.

1.3. La representació processal del Sr. Roberson Mejia Macea va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 22 de juny del 2026, el Tribunal de Corts va dictar un aute que decidia desestimar aquest recurs, així com les mesures subsidiàries proposades per l'apel·lant, i confirmava la decisió de la Batllia.

1.4. El 6 de juliol del 2026, la representació processal del Sr. Roberson Mejia Macea va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 2 de juny del 2026, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i contra l'aute del 22 de juny del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent en empara considera que tant la pròrroga de la seva presó provisional, adoptada el 2 de juny del 2026, com l'aute del Tribunal de Corts del 22 de juny del mateix any, que la confirma, vulneren el seu dret a la llibertat.

- En primer terme, al·lega que els arguments del Tribunal de Corts integren el seu dret a la llibertat i li sorprèn que es reconegui, expressament, el seu intens arrelament i, no obstant això, es contempli el risc de fugida per dos motius erronis. El primer motiu, perquè és de nacionalitat dominicana i, doncs, per la manca de reciprocitat en cas d'extradició; així, no es valora el seu intens arrelament, ja que viu des dels 13 anys al Principat, amb parella i filla, i que necessita el seu passaport per poder tornar al seu país d'origen; segons el seu parer, s'haguessin hagut de valorar altres mesures menys lesives a la llibertat.

- El segon motiu, perquè té vincles amb Espanya i el Tribunal de Corts, de manera errònia, considera que fugiria a Espanya i continuaria amb el tràfic d'estupefaents. Precisa que el Tribunal de Corts va introduir aquest raonament en l'apartat del risc de fugida, el qual no va ser ni considerat per la batlle instructora.

- En segon terme, s'ha vulnerat el seu dret a la llibertat per manca de concurrència del risc de perjudicar la instrucció (article 103.6 del Codi de procediment penal). Manifesta que el Tribunal de Corts no detalla cap diligència que es pugui veure perjudicada per la seva posada en llibertat. Així, ni la pròrroga de la tria contradictòria del dispositiu d'un altre processat, ni l'informe bancari, ni les declaracions complementàries respecte a l'extracció d'un dispositiu telefònic ho justifiquen.

I, en tercer terme, el Tribunal de Corts raona de manera estereotipada i infundada que les obligacions alternatives a la presó provisional no són suficients per protegir els riscos que la presó provisional vol preservar.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat, que anul·li les resolucions impugnades i que per tal de reposar-lo en el seu dret, ordeni la seva posada en llibertat immediata amb efectes a comptar del 2 de juny del 2026;

subsidiàriament, sol·licita la seva llibertat amb les obligacions que detalla en l'encapçalament d'aquesta sentència. També demana que es vulgui fer un reconeixement exprés del seu dret a ser indemnitzat pel temps transcorregut en situació de presó provisional a comptar de l'aute del 2 de juny del 2026, i, arran de la vulneració denunciada, amb expressa imposició de les costes i/o despeses processals causades en el marc d'aquest procediment.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El Tribunal de Corts raona els motius pels quals considera que el manteniment de la presó provisional del recurrent és procedent.

- En primer terme, quant al risc de sostracció a l'acció de la justícia, argumenta que existeix un arrelament familiar al Principat, perquè aquest hi viu des dels 13 anys i hi té la seva família nuclear i els seus pares. No obstant això, constata que té vincles amb Espanya, i atesa la gravetat dels fets que se li imputen, podria fugir a la República Dominicana on no hi ha reciprocitat en cas d'extradició o a Espanya per continuar amb el tràfic de drogues, com a activitat principal.

- Quant al risc de perjudicar la instrucció, indica que manquen diligències probatòries, com la finalització de la tria contradictòria i l'informe bancari del recurrent i es podria entorpir la investigació, sent necessari prendre nova declaració al recurrent o declaracions complementàries respecte l'altre processat.

- Pel que fa a les mesures subsidiàries a la presó provisional -obligació de comparèixer, de no entrar en contacte amb determinades persones, lliurament del passaport o submissió a mesures mèdiques- cap és proporcionada, d'acord amb els interessos a protegir per tal de garantir la presència del recurrent al Principat. Aquestes mesures serien inefectives davant la fugida i davant una eventual condemna del processat i serien un gran incentiu per a ell. Precisa que en relació amb les mesures mèdiques, existeixen mecanismes de col·laboració amb el SAAS per poder fer el seguiment de persones amb patologies mentals.

- Per aquests motius, desestima el recurs d'apel·lació presentat pel recurrent.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal sol·licita la desestimació d'aquest recurs d'empara.

- Quant al risc de sostracció a l'acció de la justícia, entén que es valoren conjuntament les circumstàncies personals i processals. Precisa que, malgrat que el recurrent tingui vincles personals i familiars al Principat, la gravetat dels fets, la severitat de les penes a imposar, la situació personal i la facilitat per abandonar el territori fan que el risc de sostracció a la justícia existeixi.

- Respecte del risc de perjudicar el normal desenvolupament de la instrucció, a diferència d'allò que afirma el recurrent, considera que sí que el Tribunal de Corts examina l'existència del risc en funció de l'estat concret de la investigació i amb la voluntat de preservar el correcte desenvolupament de la instrucció.

- I, en relació amb les mesures alternatives a la presó provisional, aquestes no poden impedir el risc de fugida al seu país d'origen o a Espanya. La retirada del passaport no evita la fugida, a la vegada que donada la preeminència en l'escala del narcotràfic, la seva llibertat podria comprometre la instrucció.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància, ni en un tribunal suprem; l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic, ni absurd i que no vulnerin cap dels drets protegits per l'article 10 de la Constitució.

3.2. Aquest Tribunal Constitucional ha de valorar si la decisió de mantenir la presó provisional del recurrent és proporcionada i si s'ajusta al cànon de constitucionalitat relatiu a la motivació i a les exigències que aquest Tribunal ha establert per mantenir la restricció a la llibertat, en què consisteix la presó provisional.

La doctrina d'aquest Tribunal Constitucional, segons la qual les restriccions al dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la Constitució, mereixen una interpretació restrictiva, és coneguda. Així, la sentència del 7 de setembre del 2013 (causa 2013-4 i 8-RE) es va pronunciar manifestant que "*La llibertat de les persones és un principi inherent a l'Estat de Dret, i, per via de conseqüència, inherent a l'Estat de Dret andorrà. D'aquest element se'n deriva l'obligació d'interpretar de manera restrictiva qualsevol limitació de la llibertat, tal com la Constitució mateixa incita a fer-ho, no tan sols segons el redactat de l'article 9.1, sinó també segons el contingut de l'article 3.2 de la Constitució. Efectivament, és evident que l'article 3.2 no és, per se, susceptible de ser l'objecte d'un recurs d'empara -el Ministeri Fiscal ho recordava mentre que el recurrent ho reconeixia- nogensmenys, aquesta disposició constitucional ha de ser analitzada com un criteri interpretatiu dels drets i de les llibertats establerts en el si de la Constitució, sobretot aquells susceptibles de ser recorreguts en empara -és a dir, els drets enumerats en els capítols III i IV del títol II de la Constitució*". I, posteriorment, la sentència del 3 de febrer del 2014 (causa 2013-31-RE) es va manifestar en el mateix sentit. Aquesta línia jurisprudencial ha estat reiterada en les sentències del 10 d'octubre del 2016 (causa 2016-27-RE), del 16 de gener del 2017 (causa 2016-31 i 27-2-RE) i la sentència del 14 de juliol del 2025 (causa 2025-38-RE): "*el dret fonamental a la llibertat constitueix la "pedra angular" de l'Estat de dret i que la presó provisional suposa una afectació molt profunda i feixuga en el dret fonamental a la llibertat personal*". La mateixa sentència afegeix que "*les persones encara no jutjades gaudeixen de la presumpció d'innocència*" i que la presó provisional s'ha de considerar "*d'aplicació excepcional, subsidiària, provisional i proporcionada al fi perseguit*", citant en suport d'aquesta tesi la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans del 22 d'octubre del 2018 (cas S. V. i A. c/ Dinamarca).

3.3. I pel que fa al cànon de constitucionalitat respecte de l'exigència de motivació i del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, aquest ha estat explicitat reiterades vegades per aquest Tribunal.

Així, ens hem pronunciat en múltiples ocasions sobre el deure de motivació (veg. per ex. la sentència del 2 d'abril del 2012, recaiguda en la causa 2011-37-RE, la sentència del 12 d'octubre del 2018, recaiguda en la causa 2018-21-RE, la sentència del 9 de setembre del 2019, recaiguda en la causa 2019-34-RE, la sentència del 14 de juliol del 2025, recaiguda en la causa 2025-26-RE, la sentència del 16 d'octubre del 2025, recaiguda en la causa 2025-49-RE, la sentència del 17 de novembre del mateix any, recaiguda en la causa 2025-70-RE, l'aute del 19 de gener del 2026, recaigut en la causa 2025-108-RE, l'aute del 27 d'abril del mateix any, recaigut en la causa 2026-13-RE, la sentència del 18 de maig del 2026, recaiguda en la causa 2026-17-RE, i, més recentment, la sentència del 13 de juliol del 2026, recaiguda en la causa 2026-30-RE).

La doctrina del Tribunal Constitucional ha estat constant en destacar que el deure de motivar les resolucions judicials, no només present a l'article 10, sinó també a l'article 86.2 de la Constitució ("*2. En tot cas, les sentències seran motivades, fonamentades en l'ordenament jurídic i notificades fefaentment*"), deriva de la necessitat que els jutges expliquin el raonament emprat per tal que els justiciables puguin entendre els motius pels quals les seves pretensions han estat totalment o parcialment rebutjades.

La motivació és una conseqüència de la bona administració de Justícia (veg. la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans recaiguda en la causa García Ruiz c/ Espanya, *GC* núm. 30544/96, del 21 de gener de 1999, §26), alhora que requereix que es recolzi en criteris objectius derivats del dret. A més, i no es pot oblidar, la motivació de les resolucions judicials i, per tant, l'explicitació de l'aparell argumentari per acollir o refusar les pretensions de les parts és aquell que possibilita que els tribunals superiors, els quals han de resoldre els recursos contra les resolucions judicials, puguin conèixer les raons en què s'ha fonamentat l'òrgan judicial *a quo* en la seva resolució.

Per últim, però no menys important, el Tribunal Europeu dels Drets Humans ha assenyalat que la motivació ha de contenir una exigència de rigor i de qualitat. I, en aquest sentit, s'han equiparat a les denegacions de justícia aquelles fonamentacions estàndards, esquelètiques o vagues.

3.4. En aquest cas, s'ha complert amb el cànon de constitucionalitat, atès que el manteniment de la presó provisional es revela conforme a les exigències de l'article 103 del Codi de procediment penal i que la decisió s'ajusta també a les exigències del deure de motivació.

En primer terme, la decisió de la Batllia i la del Tribunal de Corts es fonamenten en el risc que el recurrent se sostragui a l'acció de la justícia.

El manteniment de la presó provisional des d'aquesta perspectiva és proporcional i la decisió està raonada i motivada. Així, s'argumenta que malgrat l'existència d'arrelament al Principat, ja que el recurrent hi viu des dels 13 anys i hi té parella i una filla, existeixen circumstàncies personals i processals que justifiquen el manteniment del seu empresonament.

En aquest sentit, la sentència impugnada raona l'existència de vincles a Espanya, on podria desenvolupar la seva activitat de tràfic de drogues, o a la República Dominicana, on no existeix extradició amb Andorra, així la gravetat dels fets que poden comportar una pena de 4 a 10 anys i la gran quantitat de droga confiscada, podrien donar lloc al fet que el processat se sostragués a l'acció de la justícia.

I aquesta apreciació no és incoherent, ni contradictòria. En efecte, el fet que existeixi arrelament al Principat és un dels extrems que s'han de valorar juntament amb les altres circumstàncies indicades. I l'argumentació del Tribunal de Corts que considera que, tot i l'existència de l'arrelament, concorren circumstàncies -i les detalla i explicita- que poden donar lloc a la sostracció a l'acció de la justícia, s'ajusta a la lògica i a la raó, de manera que la decisió impugnada està motivada i és proporcional amb la restricció de la llibertat.

En segon terme, quant a l'entorpiment de la instrucció cas que el recurrent fos posat en llibertat, el Tribunal de Corts argumenta que manquen diligències per realitzar i, seguidament, les enumera. El recurrent en empara assenyala que no entén com la seva posada en llibertat pot perjudicar la realització d'aquestes diligències.

I des d'aquesta òptica, la restricció a la llibertat és constitucional, atesa la seva proporcionalitat i motivació, ja que la llibertat del recurrent, el qual ocupa un lloc important en la jerarquia del tràfic de drogues, podria clarament interferir en les diligències d'instrucció i més, si es pren en consideració que conforme a la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia, aquesta eventual interferència s'ha d'evitar no solament durant la fase d'instrucció, sinó també per garantir la realització de la prova durant la fase oral del judici.

Per consegüent, la ponderació efectuada per la jurisdicció ordinària entre el dret a la llibertat i la restricció que la presó provisional suposa respecte d'aquella s'ha d'entendre ben realitzada i amb un argumentari que resulta lògic, racional i versemblant.

3.5. Finalment, resta per analitzar l'argument del recurrent d'acord amb el qual, segons el seu parer, el Tribunal de Corts raona, de manera genèrica i estereotipada, que les obligacions alternatives a la presó no són suficients.

El Tribunal de Corts indica quines són les mesures alternatives proposades i conclou que cap d'aquestes és proporcionada perquè, en l'estadi en què es troba la causa, aquestes no permetrien mantenir la presència del recurrent al Principat. Exposa que la gravetat dels fets i l'eventual condemna constituirien un gran incentiu pel processat per fugir. I, en concret, respecte de les mesures mèdiques es remet a l'existència de convenis entre el Ministeri de Justícia i Interior i el SAAS per fer el seguiment de persones amb malalties mentals.

No es tracta en aquest supòsit d'una motivació estereotipada, sinó que el Tribunal de Corts té presents les mesures sol·licitades i l'estadi processal de les diligències penals, i alhora analitza la gravetat dels fets, la situació del processat i l'eventual condemna per concloure que les mesures alternatives proposades no garantirien la presència del recurrent al país.

3.6. En definitiva, aquest motiu també ha de ser refusat i amb ell tot el recurs d'empara, la qual cosa comporta, en matèria de costes processals, la seva imposició al recurrent -arg. article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Roberson Mejia Macea contra l'aute del 2 de juny del 2026, dictat per la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, i, contra l'aute del 22 de juny del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Declarar que no s'ha produït cap vulneració del dret a la llibertat, establert a l'article 9 de la Constitució.

3. Imposar les costes processals derivades de la desestimació del recurs d'empara al recurrent.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la Secció d'Instrucció 1 de la Batllia, al Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 12 d'octubre del 2026.

Pere Pastor Vilanova

President

Víctor Torre de Silva López de Letona

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Joan Manel Abril Campoy

Magistrat